

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 8Co/4/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4108209171
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 03. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Novotný
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4108209171.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Novotného a sudcov JUDr. Adriany Kálmánovej, PhD. a JUDr. Borisa Minksa, v právnej veci (v spore) žalobcu: Donau farm Jelka, s.r.o., sídlo Hlavná 65, Blahová, IČO: 36235873, zast. JÁNSKÝ & PARTNERS s.r.o., so sídlom Štúrova 13, Nitra, IČO: 47 249 650, proti žalovanému: Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., so sídlom v Nitre, Nábrežie za hydrocentrálou 4, IČO: 36550949, zast. Advokátskou kanceláriou JURIKA & KELTOŠ, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Mickiewiczova 2, IČO. 35 951 087, o náhradu majetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra č. k. 25C/39/2008-1265 zo dňa 12. decembra 2019, v spojení (1.) s (opravným) uznesením č. k. 25C/39/2008-1279 zo dňa 13. decembra 2019 a s (opravným) uznesením č. k. 25C/39/2008-1358 zo dňa 2. decembra 2020, a (2.) s (dopĺňacím) uznesením č. k. 25C/39/2008-1355 zo dňa 13. októbra 2020 a s (dopĺňacím) uznesením č. k. 25C/39/2008-1361 zo dňa 3. decembra 2020, takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I. až III. m e n í tak, že žalobu žalobcu o zaplatenie 784.302,83 eura s 8,5% úrokom z omeškania od 29.10.2007 do zaplatenia z a m i e t a .

Žalovanému p r i z n á v a proti žalobcovi nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100%, o výške ktorého nároku rozhodne po právoplatnosti tohto rozhodnutia súd prvej inštancie.

Žalobcu zaväzuje k náhrade trov štátu v sume 1.704,77 eura na účet súdu prvej inštancie do 15 dní.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobou zo dňa 01.04.2008 sa žalobca domáhal vydania rozsudku, ktorým by bol žalovaný povinný nahradiť mu majetkovú ujmu spolu s úrokom z omeškania vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska (NBS) platnej pre jednotlivé obdobia k 1. dňu omeškania s náhradou majetkovej ujmy, od vzniku ujmy do jej zaplatenia, keď požadoval aj náhradu trov konania vrátane právneho zastúpenia. V dôvodoch žaloby poukázal na to, že v rokoch 2004 až 2007 obhospodaroval predmetnú poľnohospodársku pôdu v PHO (pásmo hygienickej ochrany) o výmere celkom 1.750,57 ha, z toho vo vnútornom pásme PHO II. vo výmere 109,88 ha a vo vonkajšom pásme PHI II. vo výmere 160,69 ha, na ktorých predmetných poľnohospodárskych pozemkoch je hospodárenie v zmysle ním označenej právnej úpravy vhodného zákona obmedzené vo vzťahu k rastlinnej ako aj živočíšnej výrobe, s ohľadom na čo nemohol dosiahnuť také hospodárske výsledky na hospodárení predmetnej pôdy, aké by mohol dosiahnuť pri neobmedzenom - plnom využívaní pôdneho fondu, za čo mu prináleží náhrada majetkovej ujmy v primeranom a preukázateľnom rozsahu. Podaním zo dňa 15.05.2008 uviedol, že si uplatňuje majetkovú ujmu za roky 2004 až 2005 spolu v sume 23.627.907,- Sk (784.302,82 eura), teda požadoval za hospodársky rok 2004 majetkovú ujmu v sume 11.308.638,- Sk (375.378,01 eura) a za hospodársky rok 2005 v sume 12.319.269,- Sk (408.924,81 eura) a to

do zaplataenia, keď požadoval aj náhradu trov konania v rozsahu 100%. Na poslednom pojednávaní - na pojednávaní, na ktorom došlo k vyhláseniu rozsudku - dňa 12.12.2019 žalobca opravil celkovú sumu uvedenú v jeho predchádzajúcom vyjadrení na sumu 784.302,83 eura.

4. Napadnutým (zhora v záhlaví tohto rozhodnutia označeným), v poradí druhým (a následne zhora uvedenými uzneseniami opravovaným a dopĺňaným) rozsudkom Okresný súd Nitra ako súd prvej inštancie vo veci (opätovne) takto rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 784302,83 eur s 8,5% úrokom z omeškania ročne od 29.10.2007 do zaplataenia a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť trovy štátu v sume 1704,77 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet Okresného súdu Nitra.

III. Žalobcovi voči žalovanému súd priznáva plnú náhradu trov konania.

IV. Žalobcovi sa vracia preddavok na trovy konania vo výške 39215,14 eur po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

V. Žalovanému sa vracia preddavok na trovy konania vo výške 39215,14 eur po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

(VI.) Súd konanie v časti o zaplataenie sumy vo výške 1.501.512,00 eura (roky 2006-2009) z a s t a v u j e .

(VII.) Súd konanie v časti úrokov z omeškania nad 8,5% z a s t a v u j e .

5. Poukazujúc na predchádzajúci postup - rozhodnutia v spore a doplnenie dokazovania zistil tento dopĺňajúci skutkový stav.

6. Vo veci bol vypracovaný znalecký posudok K. W.. G. Y. Q., odbor ochrana životného prostredia, vodné hospodárstvo, odvetvie odhad škôd v životnom prostredí, čistota vôd, hydromeliorácie. Pre potreby znaleckého dokazovania bol vypracovaný odborný posudok Výskumným ústavom pôdoznanectva a ochrany pôdy zo dňa 13.01.2012 podľa ktorého bola deklarovaná výmera obhospodarovaných kultúrnych dielov žalobcom v rokoch 2004-2009. Dodávateľsky bola spoločnosťou Geotop Nitra s.r.o. vykonaná analýza nájomných zmlúv za roky 2004-2005. Celková dotknutá rozloha v POH (pásma hygienickej ochrany) predstavovala 1.750,57 ha. Žalovaný namietal špecifikáciu rozlohy, za ktorú si žalobca uplatňoval majetkovú ujmu, resp. platnosť či existenciu nájomných zmlúv. Žalobca podľa žalovaného nepredložil znalcovi všetky podklady k vypracovaniu posudku (hnojársky plán a časový plán hnojenia). Súd uložil žalobcovi povinnosť spracovať nájomné zmluvy, pričom užívanie pôdy bez zmluvného dojednania súd nemôže akceptovať. Jednalo sa o 796 zmlúv. Podľa žalobcu sa plán hnojenia vzťahuje na hnojenie hnojovicou, čím žalobca nehnojil. Vzhľadom na námietky žalovaného upravil rozlohu, za ktorú požadoval ujmu znížením o 43 ha, vylúčením pôdy, kde sa nájomný vzťah nedal preukázať, i keď v užívaní žalobcu táto pôda bola. Znalec vypracoval dodatok č. 1 k posudku č. 1/2015, bol oboznámený s námietkami žalovaného, pričom po odbornej stránke na svojich záveroch zotrval. Ustanovil výšku majetkovej ujmy na parceliach, ktoré ostali po úprave žalobcu predmetom nároku za rok 2004 sumu 494.403 eur a za rok 2005 sumu 367.711 eur. Opravil aj znenie znaleckej doložky podľa aktuálne platného stavu (č. I. 1206-1207). Odsúhlasovanie hnojacích plánov sa stalo nevykonateľné. Žalobca si uplatňoval sumu 784.302,83 eura s 8,5% úrokom z omeškania od 29.10.2007 do zaplataenia. Žalovaný namietal neplatnosť všetkých zmlúv z dôvodu, že išlo o prenájom spoluvlastníckych podielov na pozemkoch, takto uzavretá nájomná zmluva je neplatná s poukazom na rozsudok NS ČR sp. zn. 33Obo 355/2005 zo dňa 28.07.2007. Žalobca k žiadosti a k žalobe nepredložil všetky potrebné podklady a nepreukázal ako konkrétne bol obmedzený a aké mal zvýšené náklady pri svojej činnosti na pôde v ochrannom pásme vodárenských zdrojov. Iné námietky voči zmluvám k rozlohe ktorá zostala predmetom konania žalovaný nemal. V prípade prenájmu podielov na konkrétnych parceliach nie od všetkých ich vlastníkov v prípade žiadosti o náhradu mal žalobca predložiť splnomocnenie od vlastníkov v zmysle § 1 ods. 2 písm. c) vyhl. 438/2005 Z.z. Žalovaný namietal oprávnenie znalca vypracovať predmetný znalecký posudok. Žalovaný si chcel dať vypracovať znalecký posudok, čo mu znalec W.. D. odmietol, z dôvodu nepredloženia všetkých podkladov, pričom predložil vyjadrenie, podľa ktorého z dokladov

predložených k znaleckému posudku K.. Y. nie je možné vypracovať posudok o majetkovej ujme, ide o ekonomickú, nie ekologickú kategóriu, chýbali knihy analytickej evidencie. Podľa žalobcu bolo možné uzavrieť nájomnú zmluvu aj bez písomnej formy s poukazom na § 3 nariadenia vlády č. 208/1994 Z.z. a ak nájomca podľa § 676 ods. 2 OZ užíva pôdu po skončení nájmu, zmluva sa predlžuje automaticky. Je pritom možné uzavrieť nájomnú zmluvu aj k spoluvlastníckemu podielu, takáto dispozícia nie je nemožná, podobne prenájom aj SPF. Poukazoval na rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo 184/2010 zo dňa 27.10.2010, uznesenie ÚS SR č. IV ÚS 342/2012 zo dňa 03.07.2012. Novelizácia § 14 zákona č. 504/2003 Z.z. nemala vplyv na žalované obdobie rokov 2004, 2005. Podobný nárok bol priznaný súdom a potvrdený KS v Nitre sp. zn. 9Co/251/2017, pričom vec prejednal aj NS SR v konaní 3 Cdo 212/2015. Ešte podľa zákona č. 184/2002 Z.z. Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 04.05.2006 sp. zn. 15Co 115/2005 potvrdil nárok na majetkovú ujmu nájomcovi pozemkov na poľnohospodársku činnosť.

7. Uviedol aj skutkový a právny stav zistený do 1. rozhodnutia:

7.1. Žalobca obhospodaruje pozemky za účelom poľnohospodárskej činnosti, keď časť pozemkov sa nachádza v pásmach ochrany vodných zdrojov. V týchto pásmach sú zákonné obmedzenia bežného obhospodarovania na poľnohospodárskom pozemku. Za tieto obmedzenia, ktoré znižujú výnosy a teda aj príjmy žalobcu z užívania tejto pôdy za r. 2004 a 2005 žalobca od žalovaného požadoval majetkovú ujmu v sume 784.302,83 eura. Žalobca si dal spoločnosťou Inveon s.r.o. vyhotoviť posudok o výške majetkovej ujmy. Dňa 29.10.2007 prišlo k stretnutiu účastníkov, ktorého predmetom bola žiadosť žalobcu ako nájomcu pozemkov v II. pásme ochrany vodného zdroja o zaplatenie majetkovej ujmy, titulom obmedzenia obhospodarovania pozemkov za r. 2004 a 2005. Žalobca zást. žalovaného odovzdal citovaný posudok aj s prílohami. Podľa žalobcu žalovaný nespochybňoval nárok žalobcu, chcel si dať len vyhotoviť kontrolný posudok za účelom overenia výšky majetkovej ujmy, čo aj urobil. Žalovaný však žiadnu sumu žalobcovi neuhradil. Žalobca sa uhradenia sumy domáhal žalobou, keď uvádzal, že na úhradu majetkovej ujmy stačilo predložiť odporcovi znalecký posudok a nebola potrebná žiadosť a prílohy v zmysle § 1 Nariadenia vlády 184/2003 Z. z., resp. 438/2005 Z. z.. Žalobca mal napriek tomu za to, že potrebné podklady predložené boli, pričom uvádzal, že nepotreboval splnomocnenie spoluvlastníkov pozemkov, keďže si sám uplatňoval náhradu. Taktiež mal za to, že nebolo potrebné predložiť všetky nájomné zmluvy, keď týchto bolo množstvo a žalovanému bol predložený zoznam. Žalovaný dobrovoľne žalovanú sumu nevyplatil, navrhoval žalobu zamietnuť, keď od začiatku konania namietal aktívnu legitimáciu žalobcu, keď žalobca nepreukázal, že je nájomcom dotknutých pozemkov jednotlivými nájomnými zmluvami. Žalovaný taktiež spochybňoval predložený posudok, resp. oprávnenosť organizácie, ktorá ho vyhotovila, na vykonávanie znaleckej činnosti, namietal, že majetková ujma nie je vyčíslená samostatne pre každý druh ochranného pásma, nebol špecifikovaný rozsah obmedzenia užívania dotknutých pozemkov (údaje o aplikácii hnojív). V rámci posudku a príloh nebol jasne špecifikovaný rozsah užívaných pozemkov a vzhľadom na nepredložené nájomné zmluvy nebolo možné overiť, či v nich nebolo zohľadnené pri výške nájomného, obmedzené užívanie pozemkov. Žalobca chcel v priebehu konania v zmysle § 95 O.s.p. zmeniť návrh, avšak skôr ako súd o tejto zmene rozhodol, na rozšírení návrhu netrval, na základe čoho súd zmenu návrhu nepripustil.

8. Svoje rozhodnutie, s poukazom na uvedené, ako aj s poukazom na citované ustanovenia zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách (§ 30 ods. 2, § 32 ods. 6 a 8), citované ustanovenia Nariadenia vlády SR č. 184/2003 Z. z. o podrobnostiach obsahu žiadosti o úhradu náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania a o spôsobe výpočtu náhrady (§ 2 ods. 1 a 2, § 2 ods. 2), ustanovenia Nariadenia vlády SR č. 138/2005 Z. z. o podrobnostiach obsahu žiadosti o úhradu nákladov za obmedzenie bežného obhospodarovania pozemku o spôsobe výpočtu náhrady (§ 1 ods. 1 a 2, § 2 ods. 2, § 5), ustanovenia zák. č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov (§ 8 ods. 1, § 12 ods. 1, § 14 ods. 1 a § 25), ustanovenie § 3 Nariadenia vlády č. 208/1994 Z. z. o nájme poľnohospodárskych a lesných nehnuteľností citované ustanovenia Občianskeho zákonníka (OZ - zák. č. 40/1964 Zb. - § 39, § 139 ods. 2, § 676 ods. 1 a 2), s poukazom na prílohu č. 6 inštrukcie 7/2009 MS SR č. 23635/2009-51 a na prílohu č. 2 vyhlášky č. 228/2018 Z. z., ako aj s poukazom na citované ustanovenia Ústavy SR (čl. 4, čl. 40 až 44), odôvodnil nasledovne:

8.1. Súd viazaný právnym názorom odvolacieho súdu mal za to, že žalobca je aktívne legitimovaný v súlade so zákonom, žalobca nebol povinný predložiť všetky náležitosti vyplývajúce z nariadenia vlády č. 438/2005 Z. z.. Ak teda žalovaný namietal, že žalobca si riadne nárok neuplatnil, súd na túto námietku neprihliadal. Vzhľadom na stav konania do prvého rozhodnutia OS Nitra súd ustanovil vo

veci znalca majú za to, že o vyriešenie otázky na ktoré vedecké a technické poznatky. Predmetom znaleckého dokazovania bolo zistenie materiálnej ujmy žalobcu. Súd ustanovil znalca K.. Y.. Súd určuje znalca, ktorého vo veci ustanoví podľa jeho odboru a odvetvia. Znalec pritom ustanovenie nenamietal, z čoho mal súd za to, že vie odpovedať na položené úlohy. Posudok znalec vypracoval a aj k dodatku doložil náležitú znaleckú doložku. Obsahové vymedzenie odboru a odvetvia zodpovedalo predmetu veci. Bolo potrebné zistiť vplyv poľnohospodárskej činnosti na vodné zdroje zohľadniac zákonné obmedzenia a z toho vyplývajúce obmedzenia pre poľnohospodársku činnosť z pohľadu vzniknutej škody. Dodržanie obmedzení a škoda podľa vodného zákona spolu bezprostredne súvisia. Zisťovanie škody je súčasťou odvetvia znalca Doc. Y., ktorý je znalcom aj v odvetví čistota vôd, pod ktoré sa vzťahuje ochrana vodných zdrojov a hospodárenie v pásmach vodných zdrojov. Ustanovenie § 30 ods. 2 a § 32 ods. 6 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách určuje nájomcovi poľnohospodárskych pozemkov povinnosť ich obhospodarovať takým spôsobom, ktorý nielen zachová vhodné podmienky na výskyt vôd, ale aj napomáha zlepšovanie vodných pomerov; je povinný najmä zabráňovať škodlivým zmenám odtokových pomerov, splavovaniu pôdy a dbať o udržiavanie pôdnej vody a o zlepšenie retenčnej schopnosti územia. Za preukázané obmedzenie užívania pozemkov v ochranných pásmach vodárenských zdrojov patrí vlastníčkovi pozemkov náhrada majetkovej ujmy. Súd si nevedel predstaviť vypracovanie znaleckého posudku osobou, ktorá má ekonomické vzdelanie a vypracováva posudky v odbore ekonómia manažment, ale nemá odborné vedomosti z čistoty vôd, ochrany životného prostredia a škôd v ňom. Samozrejme znalec môže spolupracovať s iným znalcom či organizáciou za účelom vypracovania posudku. Doc. Y. aj spolupracoval s organizáciou za účelom zmapovania územia podliehajúce ochrannému pásmu vodných zdrojov s prienikom na parcely obhospodarované žalobcom. Vyjadrenie znalca W.. D. podľa súdu znalecký posudok znalca K.. Y. nespochybnilo. Znalec K.. Y. vypracoval to, čo znalec W.. D. nevedel. Úlohou znalca bolo určiť, či došlo k majetkovej ujme pri hospodárení žalobcu vzhľadom na ochranu vodných zdrojov žalobcu a v akej výške, išlo o odborné posúdenie, toto znalec určil a v dodatku posudku na svojom postoji znalec zotrval. Súd sa zaoberal námietkami žalovaného aj ohľadne parciel, za ktoré náhrada bola požadovaná. Po tom, ako žalovaný spochybnil niektoré nájomné zmluvy z pohľadu ich existencie, či reálneho uzavretia, žalobca vylúčil časti obrábaných parciel z požadovaného nároku (s platnosťou zmlúv z pohľadu prenájmu podielov sa súd bude zaoberať nižšie). Žalovaný z tohto pohľadu ďalšie námietky k nájomným zmluvám nemal a tak rozloha za ktorú žalobca požadoval majetkovú ujmu po úprave znalcom nebola v tomto smere sporná. Podľa dodatku č.1 k znaleckému posudku škoda žalobcu za roky 2004, 2005 predstavuje sumu 862.114 eur (rok 2004 sumu 494.403 eur a rok 2005 sumu 367.711 eur). V oboch prípadoch ide o náhradu za zníženie (poľnohospodárskej) produkcie.

8.2. Súd si samostatne (okrem námietok z predchádzajúceho odseku) vyriešil otázku platnosti zmlúv žalobcu a spoluvlastníkov nehnuteľnosti. Otázku platnosti zmlúv súd riešil z hľadiska vzťahu žalobcu a spoluvlastníkov prenajatých parciel. Počas dlhej doby existencie zmluvné strany považovali a považujú zmluvy za platné, teda za uzavreté písomne, ak to bolo potrebné, určite a zrozumiteľne, v zmysle nariadenia vlády č. 208/1994 Z. z. a zákona č. 504/2003 Z. z. a Občianskeho zákonníka. O neplatnosti sa vyjadroval len žalovaný, ktorý nemá so spoluvlastníkmi parciel a žalobcom žiaden nájomný právny vzťah. Nájomné zmluvy v prevažnej miere boli uzatvorené na viac ako 5 rokov (prevažne 10 rokov), teda bola potrebná písomná zmluva. Nebolo však potrebné uzavretie nových zmlúv, ak nebol nájomca alebo prenajímateľ vyzvaný rok pred ukončením nájmu na vrátenie či prevzatie pozemku. Platné tak boli zmluvy, ktorých platnosť v písomnej podobe bola do skončenia žalovaného obdobia, keď nebol preukázaný citovaný koniec zmluvného vzťahu. Je však nereálne a nepraktické uzavrieť na jednu parcelu naraz jednu zmluvu so všetkými spoluvlastníkmi. Vzhľadom na tradície, historický vývoj, efektívnosť, reálnosť postupu, prax (napríklad SPF ako najväčšieho prenajímateľa spoluvlastníckych podielov) je možné vychádzať v zmysle § 39 a § 139 O.z. z toho záveru, že takýto postup nie je v rozpore so zákonom. Naopak, ak by sa postup uzavretia zmlúv s každým spoluvlastníkom zvlášť považoval za neplatný, napriek tomu, že by to nebola vôľa nájomcov a prenajímateľov cca 90% zmlúv na pôdu v SR by bolo neplatných. Takýto výklad by bol v rozpore s ustanoveniami Občianskeho zákonníka, teda najmä štvrtej hlavy prvej časti. V zmluvách, resp. prílohách boli prenajímané parcely špecifikované a to v celku a konkrétny podiel a výmera spoluvlastníka. Súd nevidel rozpor so zákonom, ak bol uvádzaný aj diel spoluvlastníka, takýto postup je zrozumiteľný pre prenajímateľa a ľahšie určiteľná je aj cena nájmu. Zo zmlúv všetci účastníci zmlúv vedeli, teda aj spoluvlastníci čo sa prenajíma. Ak by aj nejaký spoluvlastník tú ktorú nájomnú zmluvu neuzavrel o hospodárení s vecou rozhoduje väčšina spoluvlastníkov. Podľa názoru súdu novela § 14 zákona č. 504/2003 Z. z. platná od 01.02.2019 odstránila

nejasný stav priamym znením v zákone. Dátum uzavretia zmluvy nie je podstatnou náležitosťou, bez ktorej by bola zmluva neplatná.

8.3. Žalobca tak oprávnenne užíval predmetné nehnuteľnosti, uplatňoval si sumu 784.302,83 eura s 8,5% úrokom z omeškania od 29.10.2007 do zaplatenia z titulu majetkovej ujmy. V špecifikácii z č. I. 30 si uplatňoval sumu 375.378,01 eura za rok 2004 a sumu 408.924,82 eura za rok 2005. Podľa znalca ujma predstavovala sumu rok 2004 sumu 494.403 eur a rok 2005 sumu 367.711 eur. Za rok 2004 mal žalobca nárok na vyššiu sumu, ako si on špecifikoval za tento rok a za rok 2005 mal nárok na nižšiu sumu ako si uplatňoval. Súd pri priznaní nároku nerozhodoval podľa rokov, ale o nároku ako celku. Bral do úvahy, že si uplatňoval majetkovú ujmu, na ktorú podľa vykonaného dokazovania mal nárok, výška záležala od znaleckého dokazovania. Bez rozšírenia žaloby si žalobca nemohol uplatňovať väčší nárok i keď podľa znaleckého posudku mal na to nárok (862.114 eur). Súd bral nárok žalobcu ako celok a v rozsahu sumy 784.302,83 podľa znaleckého posudku bol v tomto rozsahu úspešný, i keď z iných dôvodov ako tento nárok odôvodňoval žalobca. Právny základ bol rovnaký materiálna ujma, išlo o dôvody výpočtu ujmy, čo podľa súdu nebol dôvod na čiastočné nepriznanie nároku.

8.4. Žalobca je preukázaný nájomca pôdy spadajúcej do ochranného pásma vôd v rozsahu špecifikovanom v znaleckom posudku, za čo má podľa znaleckého posudku nárok na majetkovú ujmu. Súd zaviazal žalovaného ako povinnú osobu zaplatiť žalobcovi sumu 784.302,83 eura s 8,5% úrokom z omeškania od 29.10.2007 do zaplatenia. Úrok z omeškania je priznaný v zmysle nariadenia vlády 87/1995 Z.z. platného pred 31.01.2013 (§ 10a) vo výške dvojnásobku diskontnej sadzby. Úrok z omeškania súd priznal od kedy strany spolu rokovali, kde si žalobca ujmu uplatnil (konštatované aj v rozhodnutí KS v Nitre zo dňa 22.05.2013) a žalovaný dobrovoľne neplnil.

8.5. Žalobca a žalovaný uhradili preddavok na trovy štátu v sume po 500 eur. Súd uhradil za odborný posudok Výskumnému ústavu pôdoznanectva a ochrany pôdy sumu 203,51 eura. Znalcovi K.. W.. P. Y. Q.. priznal znalečné v sume 1974,26 eura a 527 eur. Spolu ide o sumu 2.0704,77 eura, z toho suma 1.000 eur bola pokrytá preddavkami. Rozdiel v sume 1.704,77 eura súd v zmysle § 259 CSP uložil povinnosť zaplatiť neúspešnú stranu konania, žalovaného na účet Okresného súdu Nitra.

8.6. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a 262 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi voči žalovanému, ako plne úspešnej strane sporu priznal plnú náhradu trov konania.

8.7. V priebehu konania súd zaviazal strany sporu a tieto uhradili preddavky na trovy konania podľa pôvodného § 141a OSP. Predmetné ustanovenie bolo zrušené (nález ÚS SR v zbierke č. 194/2016 Z. z.) ako aj samotný OSP. Súčasný CSP dané ustanovenie nemá ani prechodne ustanovenia postup vo veci preddavkov neupravovali. Vzhľadom na princípy CSP by bolo nespravodlivé naďalej stranám zadržiavať ich preddavky, preto im ich súd vrátil, každému sumu 39.215,14 eura.

9. Uvedený rozsudok včas podaným odvolaním v rozsahu výrokov I. až III. napadol len žalovaný, domáhajúci sa jeho zmeny tak, aby podaná žaloba bola zamietnutá a aby mu bola priznaná náhrada trov (celého) konania. V dôvodoch odvolania poukázal na odvolacie dôvody v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/, f/ a h/ CSP. Citujúc z bodu 35. odôvodnenia rozsudku uviedol, že z jeho záverov je zjavný názor súdu, že ustanovenia zák. č. 364/2004 Z. z. o vodách pojednávajúce o nároku na náhradu majetkovej ujmy za obmedzené užívanie pozemkov v ochranných pásmach vodných zdrojov sú podľa názoru súdu v rozpore s Ústavou SR, konkrétne § 32 ods. 6 tohto zákona, s ohľadom na čo bol v zmysle ust. § 162 ods. 1 písm. b/ CSP povinný konanie obligatórne prerušiť a podať Ústavnému súdu SR návrh na začatie konania o súlade zákona o vodách s Ústavou SR, teda nesprávnym procesným postupom - neprerúšením konania a nepodaním návrhu na Ústavný súd došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď považuje za neprípustné, aby súd na jednej strane vyslovil, že ustanovenie, od ktorého žaloba odvodzuje svoj nárok je protiústavné, avšak s odvolávkou na toto sporné ustanovenie ako na platnú legislatívnu úpravu žalobcovi súčasne nárok priznal. Odhliadnuc od uvedeného je už len z tohto dôvodu rozsudok zmätočný a nezákonný. Napriek neopodstatnenosti venovania sa veci ďalej, z dôvodu úplnosti poukazuje aj na ďalšie vady v rozsudku. V bode 37. odôvodnenia rozsudku súd vec nesprávne právne posúdil, keď dospel k záveru o platnosti žalobcom predložených a ním od počiatku spochybňovaných „nájomných zmlúv“, keďže predmetom „nájomu“ podľa týchto žalobcom predložených listín sú spoluvlastnícke podiely na pozemkoch, ktoré v relevantnom čase neboli spôsobilé byť predmetom nájomného vzťahu z dôvodu, že z ust. § 137 ods. 1 OZ a ustálenej rozhodovacej praxe súdov

je zrejmé, že spoluvlastnícky podiel na veci je tzv. ideálnym podielom a nie je možné na základe jeho veľkosti určiť, ktorú konkrétnu časť veci vlastní ten ktorý podielový spoluvlastník. Ak teda nie je možné určiť konkrétnu časť vecí, ktorú podielový spoluvlastník vlastní, je zároveň vylúčené, aby spoluvlastník prenajal svoj spoluvlastnícky podiel na veci, teda nie je možné, aby spoluvlastnícky podiel na pozemku bol spôsobilým predmetom nájmu. Z uvedeného vyplýva, že ak je predmetom úkonu označeného ako „zmluva o nájme“ spoluvlastnícky podiel na konkrétnych viacerých pozemkoch, pričom celková výmera prenajatej pôdy je takouto zmluvou určená ako súčet výmery pripadajúce na jednotlivé spoluvlastnícke podiely prenajímateľa k jednotlivým pozemkom, je plnenie takejto zmluvy nemožné, keď právny úkon, ktorého predmetom je plnenie nemožné, je v zmysle ust. § 37 ods. 2 OZ neplatný. Spoluvlastnícky podiel na pozemku teda nie je spôsobilým predmetom nájmu a plnenie predmetu takejto zmluvy, t. j. prenájom ideálnej časti je nemožné, teda každá takáto zmluva je absolútne neplatná. Napriek vyššie uvedenému prvoinštančný súd bez akejkolvek opory v právnych predpisoch platných v relevantnom čase (2004 a 2005) dospel k záveru, že nájmné zmluvy sú platné a ich platnosť odôvodnil tradíciami, historickým vývojom, efektívnosťou, reálnosťou postupu a praxou, čo považuje za neudržateľný právny názor, nakoľko má za to, že každé rozhodnutie súdu musí mať oporu v platných právnych predpisoch. Napádaný rozsudok, v ktorom súd odôvodňuje platnosť nájmných zmlúv a teda aktívnu legitimáciu žalobcu len odkazom na údajné tradície a prax, preto považuje z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci za nezákonný. Správnosť jeho právneho názoru o neplatnosti tzv. nájmných zmlúv s predmetom nájmu spoluvlastníckych podielov napokon korešponduje aj s požiadavkami zákonodarcu stanovenými v súvisiacich právnych predpisoch, a to konkrétne v Nariadení vlády SR v platnom rozhodnom čase č. 438/2005. V zmysle § 1 ods. 2 písm. c/ uvedeného nariadenia je podmienkou podania relevantnej žiadosti najmä splnomocniť spoluvlastníkov pozemku s úradne osvedčenými podpismi pre osobu oprávnenú na uplatnenie nároku na náhradu, čo nepriamo potvrdzuje správnosť jeho názoru o neplatnosti nájmných zmlúv, aj keď v súlade s právnym názorom odvolacieho súdu nepodmieňuje vznik nároku na náhradu majetkovej ujmy podaním žiadosti s náležitosťami podľa nariadenia. Ak by zákonodarca v relevantnom čase pripúšťal, že spoluvlastník podielu na pozemku môže svoj podiel na pozemku prenajať bez ohľadu na vôľu ostatných podielových spoluvlastníkov, v nariadení by nestanovil ako jednu z povinných náležitostí žiadosti o náhradu písomné splnomocnenie spoluvlastníkov. Nemožno sa stotožniť ani s názorom súdu, že novela § 14 zák. č. 504/2003 Z. z. platná od 01.02.2019 odstránila nejasný stav priamym znením v zákone, keď práve táto legislatívna zmena podľa jeho názoru opäť len potvrdzuje jeho právny záver majúci oporu v právnych predpisoch o tom, že spoluvlastnícky podiel na pozemku nebol pred 01.02.2019 spôsobilým predmetom nájmu; ak by totiž takáto nájmná zmluva bola možná, zmena právnej úpravy by potrebná vôbec nebola. Niet teda žiadnych pochyb, že v rokoch 2004 a 2005 právne predpisy neumožňovali uzatvorenie nájomnej zmluvy na spoluvlastnícky podiel na pozemku, v dôsledku čoho potom žalobca v tomto konaní nie je aktívne legitimovaný a túto otázku prvoinštančný súd posúdil nesprávne, keď ani jeho argumentácia neobstojí, lebo až neskôr dotknutou novelou zákona došlo k zavedeniu výnimky z tohto aj naďalej všeobecne platného právneho pravidla obsiahnutého v OZ. Napádaný rozsudok preto nesporne vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a trpí aj inými právnymi vadami, pre ktoré ho považuje za arbitrárny, zmätočný a nepreskúmateľný. Poukazuje na fakt, že prvoinštančný súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s jeho argumentáciou týkajúcou sa absencie preukázania oprávnenosti údajných „prenajímateľov“ uzatvoriť takéto „nájmné zmluvy“, keď odhliadnuc od nemožnosti uzatvorenia platnej zmluvy na spoluvlastnícky podiel bol žalobca povinný predložiť aj doklad o vlastníctve pozemku. Ani pri najlepšej snahe identifikovať pozemky uvádzané v nájmných zmluvách, tieto nebolo možné na verejne dostupnom katastrálnom portály vyhľadať, nakoľko pozemky s označením uvedeným v zmluvách podľa údajov katastra neexistujú; poznamenáva, že aj nariadenie stanovuje povinnosť predložiť doklad o vlastníctve pozemku nie starší ako 3 mesiace (§ 1 ods. 2 písm. a/), avšak žalobca napriek viac ako 10 rokov trvajúcej sporu žiaden doklad o vlastníctve súdu k dotknutým pozemkom nepredložil a na toto súd vôbec neprihliada a teda s jeho námietkami k tomu sa nevysporiadal a tieto úplne odignoroval. Konajúci súd bol teda povinný skúmať, či údajní prenajímateľa vôbec boli vlastníckymi „prenajímanými“ pozemkami na pozemku/ pozemkoch, čím sa vôbec nezaoberal. Čo sa týka samotnej výšky majetkovej ujmy uvádzanej v bode 36. odôvodnenia rozsudku, záver súdu nemá oporu v platných právnych predpisoch a ani vo vykonanom dokazovaní, spôsobuje hrubú nezákonnosť a nesprávnosť rozsudku. Konajúci súd bez akejkolvek opory v platných predpisoch neprihliadol na dôkaz ním predložený a to konkrétne na odborné vyjadrenie znalca W. I. C. D., ktorý ako odborne spôsobilá osoba skonštatoval, že nie je možné vypracovať znalecký posudok na základe dokladov tvoriacich prílohu znaleckého posudku K. W. G. Y., nakoľko nejde o prílohy potrebné na zabezpečenie preskúmateľnosti znaleckého posudku tak, ako to vyžaduje ust. § 17 ods. 4 písm. e/ zák. č. 382/2004 Z. z.. Neobstojí záver súdu o nespôsobilosti znalca W. D. na

vypracovanie posudku, keď majetková ujma je bezpochyby finančnou ujmu, a teda ktorej výšku v zmysle citovanej inštrukcie MS SR stanovuje znalec práve z odboru ekonómia a manažment. Ak aj v obsahovej náplni činnosti znalca K.. Y. z odboru ochrana vôd je uvedené „hospodárenie v ochranných pásmach vodných zdrojov“, toto samo o sebe nie je postačujúce, resp. zahŕňajúce aj stanovenie výšky finančnej škody z dôvodu dodržiavania opatrení v ochranných pásmach vodných zdrojov. Určenie výšky finančnej ujmy znalcom z odboru ochrany vôd je aj s ohľadom na citovanú inštrukciu neprípustné, čo svedčí o odbornej nesprávnosti a povrchnosti posudku vypracovaného K.. Y.. Ak teda znalec D. okrem iného žiadal napríklad o predloženie kompletných účtovných závierok za tri roky predchádzajúce a tri roky nasledujúce po žalovanom období za účelom určenia ujmy v primeranom a preukázanom rozsahu, toto požadoval ako odborník z oblasti stanovenia výšky škody práve za účelom relevantného určenia primeranej výšky majetkovej škody. Konajúci súd účelovo interpretoval vyjadrenie znalca D. ako jeho neschopnosť vypracovať posudok, keď tento sa vyjadroval len k tomu, prečo nie je možné vypracovať znalecký posudok na základe príloh tvoriacich prílohu znaleckého posudku K.. Y.. Ak teda K.. Y. posudok vypracoval, je zjavné, že ho vypracoval neodborne - bez zohľadnenia relevantných dokladov a teda záver súdu o tom, že vyjadrenie W.. D. znalecký posudok K.. Y. nespochybnilo neobstojí, teda konajúci súd hrubo porušil jeho právo na riadne a spravodlivé dokazovanie. Neodbornosť posudku K.. Y. je zrejme aj zo skutočností, že majetková ujma žalobcovi mohla vzniknúť len v prípade, ak by tento skutočne bol pri obhospodarovaní pozemkov obmedzený, t. j. dodržiaval obmedzenia vyplývajúce z rozhodnutia o určení ochranného pásma dotknutého vodného zdroja, avšak znalec Y. sa v dodatku k posudku úplne jasne vyjadril, že „konkrétne výška majetkovej ujmy na základe dodržiavania tohto obmedzenia stanovená nebola“. Znalec tiež uvádza pri zodpovedaní otázky č. 3 v dodatku, že dodržiavanie tohto nariadenia nebolo preukázané, že sa opierať o čestné vyhlásenie žalobcu, keď plány hnojenia k dispozícii nemal a že nemal k dispozícii informácie o charaktere opatrení a časových súvislostiach. Z uvedeného teda vyplýva, že žalobcovi žiadna majetková ujma v dôsledku dodržiavania niektorého z obmedzujúcich opatrení nevznikla a znalec ju ani nevyčíslil, keď žalobca dodržiavanie obmedzujúcich opatrení nepreukázal a preto je vznik akejkoľvek jeho ujmy vylúčený. Postup podľa metodiky výpočtu určenej v nariadení, na ktoré sa znalec odvoláva, je dôvodný a opodstatnený len v prípade preukázaného obmedzenia užívania pozemkov, v dôsledku čoho je posudok znalca Y. a jeho dodatok pre účely tohto konania bezpredmetný, keď za povšimnutie stojí aj fakt, že znalec v posudku najskôr vyčíslil aj majetkovú ujmu z dôvodu zvýšenia nákladov, zatiaľ čo v dodatku tomu istému posudku len konštatuje, že majetková ujma z dôvodu zvýšenia nákladov nevznikla. Z uvedeného je tak zrejmé, že rozsudok na základe posudku znalca Y. nielenže nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, ale že súd hrubo porušil aj zásadu rovnosti účastníkov konania, keď na dôkaz predložený ním (odborné vyjadrenie W.. D.) vôbec neprihliadol, avšak akceptoval na účely určenia výšky majetkovej ujmy posudok znalca Y., ktorý je rozporuplný, nehovoriac o tom, že sa s jeho relevantnými námietkami nevyšporiadal.

10. Žalobca vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadal potvrdenie napadnutého rozsudku s priznaním mu náhrady trov aj odvolacieho konania. Poukázal na to, že mu nie je zrejmé, na základe čoho žalovaný dospel k záveru, že by mali byť ustanovenia zák. č. 364/2004 Z. z. v rozpore s Ústavou SR, keď z právneho názoru prvoinštančného súdu a jeho rozhodnutia vyplýva, že nedospel k záveru, že by v rozpore s ústavou boli; v tomto smere poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/8/2012 a sp. zn. 3Cdo/108/2012. Okrem uvedeného o obdobných nárokoch už rozhodovali aj iné súdy, keď uplatnené nároky uznali a žalobe napokon vyhovel, keď ani najvyššie súdne autority nedospeli k záveru svedčiacemu o potrebe prerušenia konania za účelom iniciácie konania o súlade právnych predpisov pred Ústavným súdom. Žalovaný mal z jeho obmedzenia v užívaní pozemkov v ochranných pásmach vodárenských zdrojov nepochybne majetkový prospech (nižšie náklady na úpravu pitnej vody) s tým, že ako vyplýva z vyjadrenia URSO, ktoré sa v tejto veci nachádza v súdnom spise, kalkulácie cien vodného a stočného žalovaného, ktoré URSO schvaľoval, zahŕňali aj položky, ktoré slúžia aj na uhrádzanie nákladov spojených s prípadnou povinnosťou nahrádzať majetkovú ujmu podľa ust. § 32 ods. 6 Vodného zákona. Rovnako neobstojí ani opakovaná námietka žalovaného ohľadom údajnej nespôsobilosti ideálneho spoluvlastníckeho podielu byť predmetom právnych úkonov, t. j. nájmovej zmluvy. K tejto problematike sa sporové strany opakovane vyjadrovali, pričom prvoinštančný súd na základe toho, ako aj na základe vlastnej úvahy dospel k záveru, že námietky žalovaného v tomto smere neobstoja, čo napokon potvrdil aj odkazom na právnu úpravu zák. č. 504/2003 Z. z., ktorá bola v tomto smere s účinnosťou od 01.02.2019 novelizovaná, keď z novelizácie nijako bez ďalšieho nevyplýva, že by spoluvlastnícky podiel nemal byť pred týmto dátumom spôsobilým predmetom nájmu, ako to žalovaný dovodzuje. Zákonodarca novelizáciou precizoval doterajšiu právnu úpravu, ktorá bola bez problémov aplikovateľná, keď navyše spôsobilosť spoluvlastníckeho podielu

byť predmetom právnych úkonov nepochybne vyplývala aj z doterajšej všeobecnej právnej úpravy najmä Občianskeho zákonníka. Z ustanovení § 137 a nasl., resp. § 37 ods. 7 OZ je zrejmé, že spoluvlastnícky podiel má charakter samostatnej veci, ktorá sa posudzuje samostatne, a tak vyjadruje právne postavenie spoluvlastníka k ostatným spoluvlastníkom, keď táto samostatnosť sa prejavuje v tom, že ho možno, až na niektoré obmedzenia, samostatne prevádzať, vydržať, zaťažiť a podobne, keď každý zo spoluvlastníkov môže so svojim podielom disponovať samostatne, keď zároveň spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti neznamena, že by sa vlastnícke právo spoluvlastníka vzťahovalo len na určitú konkrétnu časť nehnuteľnosti, keď práva každého spoluvlastníka sú obmedzené právami ostatných spoluvlastníkov. Z uvedeného teda je jednoznačne zrejmé, že aj spoluvlastnícky podiel je nepochybne spôsobilým predmetom právnych úkonov jednotlivých, ale aj len niektorých podielových spoluvlastníkov a teda aj spôsobilým predmetom nájmu, čo potvrdila aj súvisiaca judikatúra, napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/184/2010 zo dňa 27.10.2010 preskúmané a potvrdené aj uznesením Ústavného súdu SR IV. ÚS 342/2012-19 zo dňa 03.07.2012, ktoré už uvádzal v predchádzajúcich vyjadreniach. Nie je teda daný akýkoľvek dôvod na to, aby predmetné nájomné zmluvy boli neplatné a to najmä vo vzťahu k tretím osobám a rovnako neznamena neplatnosť takej dispozície s tým, že najmä vo vnútornom vzťahu podielových spoluvlastníkov zakladá spoluvlastníkovi vylúčenému z užívania nárok voči nadužívajúcemu spoluvlastníkovi, resp. nárok na podiel z úžitkov podľa jeho spoluvlastníckych podielov. Je potrebné odmietnuť aj opakované námietky žalovaného ohľadom Nariadenia vlády SR č. 438/2005 Z. z., z dôvodov ním už v spore uvedených, čo riešil aj odvolací súd v uznesení 25Co/237/2012-631 zo dňa 22.05.2013, ktorým riešil napadnutý rozsudok Okresného súdu Nitra č. k. 25C/39/2008-568 zo dňa 05.06.2012. Uvedené Nariadenie vlády je primárne vykonávacím predpisom zák. č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, keď konštrukcia oprávnenej osoby, povinnej osoby a charakter náhrady je pritom úplne odlišné od náhrady, ktorú predpokladá vodný zákon. V predmetnej veci je on oprávnenou osobou ako nájomca, ktorý na užívaných pozemkoch hospodári a nie je potrebné, aby bol akokoľvek splnomocnený (spolu) vlastníkmi pozemkov na uplatnenie ujmy, ktorá je predmetom tohto konania. Vlastníkovi, ktorý sám na vlastnej pôde nehospodári, nemôže ani vzniknúť majetková ujma v dôsledku zníženej produkcie, teda neexistujú žiadne také jeho nároky, pre uplatnenie ktorých by mohol alebo mal jeho splnomocniť, ako sa to nesprávne žalovaný domnieva. Nebolo ani zrejmé, na základe čoho by mal popri užívateľských tituloch - nájomných zmluvách predkladať aj doklady o vlastníctve k pozemkom a je absurdným aj tvrdenie žalovaného, že predmetné pozemky neexistujú, keď okrem ich zrejmej faktickej existencie na základe predložených dôkazov boli identifikované a ustálené, a to či už odborným posudkom Výskumného ústavu pôdozvedectva a ochrany pôdy zo dňa 13.01.2012, ktorého súčasťou sú aj mapové podklady, ale aj napríklad Poľnohospodárskej platobnej agentúry a napokon aj znaleckým posudkom K.. W.. G. Y.. Nedôvodná je aj námietka o neoveriteľnosti prenajímateľov na jednotlivých nájomných zmluvách v súdnom konaní predložených. Ak žalovaný spochybňoval tú ktorú nájomnú zmluvu bez toho, aby označil alebo predložil dôkazy o svojich spochybňujúcich tvrdeniach, nemôže ísť o účinné popretie jeho skutkových tvrdení podľa ust. § 151 CSP a preto sú tieto skutočnosti teraz v odvolaní žalovaným uvádzané podľa jeho názoru bezpredmetné, i s ohľadom na koncentráciu konania a novoty v odvolacom konaní. Žalovaný mal dostatok priestoru predložiť vlastný znalecký posudok, navrhnuť výsluch znalca alebo iný dôkaz, ktorým by relevantným spôsobom adekvátne vyvrátil relevanciu znaleckého posudku K.. W.. G. Y.. W.. D. nie je kompetentný sa vyjadrovať k odbornosti K.. Y., keď pri zložitejších odborných otázkach sa preferuje znalecké dokazovanie namiesto nepostačujúceho odborného vyjadrenia, pričom vo svojich predchádzajúcich podaniach vyslovil dôvodné pochybnosti o adekvátnosti postupu W.. D., ktorý požadoval podklady prakticky pre vec irelevantné. Uvedený W.. D. bol dozorovým orgánom uznaný vinným zo spáchania správnych deliktov v ním podaných znaleckých posudkoch a preto ním namietané skutočnosti považuje za bezpredmetné a netýkajúce sa veci samej. Právny zástupca žalovaného nie je odborníkom v príslušnom odbore a teda nie je spôsobilý akokoľvek bez ďalšieho posudzovať alebo spochybňovať znalca riadne zapísaného v zozname znalcov.

11. Žalovaný vo vyjadrení sa k vyjadreniu žalobcu jeho odvolaniu v podstate zotrval na svojich argumentoch z podaného odvolania, ku ktorému vyjadreniu sa opäť vyjadroval žalobca, ktorý tiež v podstate zotrval na svojich argumentoch z vyjadrenia k podanému odvolaniu.

12. Žalovaný učinil podaním zo dňa 23.05.2022 doplnenie podkladov predložením súdnych rozhodnutí, na ktoré žiadal prihliadnuť ako na ustálenú súdnu prax. Išlo o rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 16C/546/2007-762 zo dňa 12.08.2019, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2Cob/186/2016-939, rozsudok Okresného súdu Nové Zámky č. k. 15Cb/185/2007-880 zo dňa 22.06.2018 a naň nadväzujúci rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 26Cob/68/2018-921 zo dňa 31.01.2019, rozsudok Okresného

súdu Topoľčany č. k. 7C/116/2007-681 zo dňa 04.03.2019 a naň nadväzujúci rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 9Co/156/2019-788 zo dňa 20.08.2020.

13. Žalobca vo vyjadrení k uvedenému doplneniu podkladov žalovaným poukázal na to, že jednak odporuje zákonnej koncentrácii konania a je tiež v rozpore so zákazom použitia novôt v odvolacom konaní, keď zároveň ho považuje za účelové a zavádzajúce súd, nakoľko predložené rozhodnutia súdov nezodpovedajú prejednávanej veci z hľadiska skutkového. Následne uvedený nesúlad podľa jednotlivých rozhodnutí konkretizoval a žiadal na tieto rozhodnutia ako na nerelevantné pre vec neprihliadnuť a vychádzať naopak z uznesenia Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/237/2012-631 zo dňa 22.05.2013, ako aj na to, že žalovaný v prejednávanej veci neunesol bremeno tvrdenia k účinnému popretiu jeho tvrdení.

14. Žalovaný sa následne vyjadroval aj k uvedenému vyjadreniu žalobcu k jeho doplneniu podkladov, keď zotrval na tom, že žalobca v tomto konaní konkrétne obmedzenia vyplývajúce z konkrétneho ochranného pásma vodného zdroja nikdy relevantne netvrdil a nepreukázal, teda ide o identickú skutkovú a právnu situáciu ako vyplýva z ním predložených súdnych rozhodnutí.

15. Podaním zo dňa 03.02.2023 učinil žalobca predloženie aktuálneho rozhodnutia v skutkovo a právne identickej veci predložením uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/257/2019 zo dňa 26.10.2022. Uvedené bolo odoslané žalovanému prostredníctvom jeho právneho zástupcu na vedomie.

16. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), prejednal vec na nariadenom odvolacom pojednávaní viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania žalovaného a nutne prihliadajúc na vecnú legitimitáciu strán sporu a možnosť potvrdenia rozhodnutia súdu prvej inštancie len ak je vo výroku vecne správne dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v zmysle ust. § 388 CSP zmeniť (pre nesplnenie podmienok na jeho potvrdenie ani na jeho zrušenie) tak, ako to je uvedené vo výrokovvej časti tohto rozhodnutia, keď nemal preukázanú aktívnu vecnú legitimitáciu žalobcu v spore, pričom súčasne rozhodol aj o trovách celého konania strán sporu v zmysle ust. § 396 ods. 2 a § 255 ods. 1 CSP ako aj o trovách štátu tak, že nárok na náhradu trov sporu priznal v spore úspešnej procesnej strane a neúspešnú procesnú stranu zaviazal k náhrade trov štátu v súvislosti v spore vykonaným znaleckým dokazovaním.

17. Vecnú správnosť rozhodnutia treba chápať v širšom zmysle, teda nielen z hľadiska hmotnoprávneho, ale aj z hľadiska procesnoprávneho, so zreteľom na skutočnosť, že len pri dôslednom a presnom dodržiavaní procesných ustanovení môžu byť splnené predpoklady na vydanie rozhodnutia úplne zodpovedajúceho zákonu. Potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie preto musí predchádzať všestranné posúdenie veci odvolacím súdom, zhodnotenie tak procesného postupu prvoinštančného súdu ako aj jeho úvah pri aplikácii predpisov hmotného práva, nemožno však ako vecne správne potvrdiť rozhodnutie v zjavnom rozpore s vecnou legitimitáciou strán sporu.

18. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jedna strana sporu subjektom práva a strana na opačnej procesnej strane je subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom sporu, sa v civilnom procesnom práve užíva pojem vecná legitimitácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitimitácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť stranou, resp. účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitimitácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitimitácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/192/2004). Aktívnu vecnou legitimitáciou sa rozumie také hmotno-právne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotno-právny nárok uplatňovať. Preskúvanie vecnej legitimitácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania. Súd vecnú legitimitáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamieta. To, že sa súd výslovne k vecnej legitimitácii nevysloví neznamená, že sa s ňou v konaní nezaoberal (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/205/2009).

19. Vychádzajúc z uvedeného mal odvolací súd za to, že nebolo možné sa v tomto spore aj v štádiu odvolacieho konania nezaoberať otázkou aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ktorú mal súd prvej inštancie vzhľadom na výsledok rozhodnutia v spore za preukázanú, keď v dôvodoch svojho rozhodnutia aktívnu vecnú legitímáciu žalobcu z hľadiska základného posúdenia toho, či mu vôbec zo zákona nárok ako nevlastníkovi vyplýva - s ohľadom na ustanovenia použité súdom prvej inštancie, neposudzoval. Nakoľko uvedené predstavuje primárnu otázku pre rozhodnutie v spore, bolo podľa názoru odvolacieho súdu nevyhnutne potrebné sa touto otázkou ako prioritnou pre posúdenie existencie žalobcom uplatneného nároku zaoberať.

20. Posúdenie uvedenej prioritnej otázky vyžadovalo tiež posúdenie odvolacieho súdu k tomu, či táto otázka už bola riešená v rozhodnutiach najvyšších súdnych autorít a teda či k tejto otázke existuje ustálená rozhodovacia prax, s ohľadom na ktorú je potrebné pre dosiahnutie právnej istoty v tomto spore prihliadať. Žalobca ohľadom otázky uplatneného nároku, o ktorom nároku tvrdil, že mu patrí aj ako nevlastníkovi - len ako nájomcovi pozemkov mal za to, že bola vyriešená v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR v jeho prospech (teda že tento nárok ako nájomcovi mu patrí) v rozhodnutiach sp. zn. 3Cdo/212/2015 a 3Cdo/257/2019, s čím sa však odvolací súd nestotožňuje z týchto dôvodov.

21. Predmetom dovolacieho konania a rozhodnutia vo veci sp. zn. 3Cdo/212/2015 nebolo riešenie dovolacej otázky spočívajúcej v tom, či nárok na náhradu majetkovej ujmy za preukázané obmedzenie užívania pozemkov v ochranných pásmach vodárenských zdrojov v zmysle ust. § 32 ods. 6 Zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. prináleží nielen vlastníkovi pozemkov uvedenému v zákone (v tomto ustanovení) alebo aj ich nájomcovi (v zmysle definície vlastníka v ust. § 30 ods. 2 uvedeného zákona), toto rozhodnutie riešilo otázku, kedy je nárok preukázaný, keď tento sa považuje za preukázaný iba vtedy, ak je preukázané, že vlastník (nájomca) užíva pozemky v ochranných pásmach vodárenských zdrojov (bod 30. odôvodnenia tohto rozhodnutia - uznesenia zo dňa 04.05.2017). Najvyšší súd SR vo svojom uznesení sp. zn. 2Cdo/280/2018 zo dňa 31.07.2019, ktorého predmetom bolo riešenie dovolacej námietky ohľadom odklonu výkladu (t. j. nepriznania nároku nevlastníkovi) z uvedeného rozhodnutia 3Cdo/212/2015, v bode 15. odôvodnenia uviedol, že „rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 3Cdo/212/2015, na ktoré žalobca poukazuje s tvrdením, že sa odvolací súd od neho odklonil, sa netýkalo otázky používania legislatívnej skratky, ani otázky, či nárok na náhradu majetkovej ujmy v zmysle § 32 ods. 6 zák. č. 364/2004 Z. z. v znení účinnom do 14.01.2015 patrí aj nájomcovi a nielen vlastníkovi, resp. spoluvlastníkovi pozemkov“ Najvyšší súd SR sa v danom prípade zaoberal otázkami, či obmedzenia pri hospodárení na pôde určenej na poľnohospodársku produkciu musia vychádzať z individuálneho správneho aktu, či náhrada majetkovej ujmy patrí len za preukázané obmedzenie užívania pozemkov v ochranných pásmach a či pri priznaní náhrady majetkovej ujmy nepostačuje, ak je povinnosť uložená iba všeobecne pre všetky subjekty, ktoré môžu stav povrchových a podzemných vôd a vodných pomeroch ovplyvniť. V rozhodnutí Najvyššieho súdu pod sp. zn. 3Cdo/257/2019 zo dňa 26.10.2022, predmetom ktorého bola v rámci dovolania žalovaného namietaná tzv. aktívna vecná legitímácia žalujúceho poľnohospodárskeho družstva - nájomcu pozemkov podľa uvedeného ustanovenia Zákona o vodách, teda či prislúcha aj nájomcovi pozemkovej nehnuteľnosti (prvá dovolacia otázka, podľa rovnakého žalovaného ako v tomto spore neriešená), odvolací súd dovolanie (rovnakého) žalovaného (žalovanej) odmietol. Dovolací súd v bode 27. odôvodnenia rozporne so svojim predchádzajúcim rozhodnutím (2Cdo/280/2018) uviedol, že rozhodnutie pod sp. zn. 3Cdo/212/2015 sa k tejto otázke vyjadrilo, keď „z pohľadu stavu (ne) riešenia otázky pritom nemalo žiaden význam, že u tejto otázky sa tak nestalo celkom explicitne (navzdory tomu však spôsobom nevzbudzujúcim žiadne pochybnosti o tom, ktorú z oboch do úvahy prichádzajúcich a z povahy veci si konkurujúcich a nezlučiteľných interpretácií dovolací súd považuje za správnu a že je to práve tá, ktorú si pred ním osvojili i oba nižšie súdy)“. Podľa názoru odvolacieho súdu, že pokiaľ rozhodnutie najvyšších súdnych autorít má predstavovať ustálenú rozhodovacia prax, potom z tohto rozhodnutia musí byť jasný výklad právnej otázky, ktorá má predstavovať ustálenú rozhodovacia prax, aj na uvedené rozhodnutie dovolacieho súdu treba prihliadať z hľadiska jeho obsahových náležitostí (potrieb právnej argumentácie) ako na rozhodnutia prvoinstančného i odvolacieho súdu. Pokiaľ však z rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/212/2015 a 3Cdo/257/2019 vôbec nevyplýva právny výklad toho, prečo náhrada majetkovej ujmy má prináležať okrem v zákone uvedeného vlastníka pozemku aj osobe nájomcu pozemku, prečo a na základe čoho - akých konkrétnych ustanovení možno tento nárok vyvodit', nemožno považovať tieto rozhodnutia za ustálenú rozhodovacia prax, keďže právnu argumentáciu k podstate sporu z hľadiska aktívnej vecnej legitímácie žalobcu neuvádzajú a teda z uvedených rozhodnutí odvolací súd právnu argumentáciu nespoznal, keď (len) zo slova v zátvorke „nájomca“ za slovom „vlastník“ v už uvedenom

bode 30. odôvodnenia rozhodnutia 3Cdo/212/2015 takýto názor vyvodit' nemožno. Odvolací súd mal preto za to, že pre posúdenie uvedenej otázky neexistuje ustálená rozhodovacia prax a preto pristúpil k jej posúdeniu samostatne výkladom právnej úpravy.

22. Vychádzajúc z ustanovení (starého) Zákona o vodách č. 184/2002 Z. z. platného do 30.06.2004 (§ 26 a § 28 ods. 6) ako aj z ustanovení (nového) Zákona o vodách č. 364/2004 Z. z. platiaceho od 01.07.2004 dospel odvolací súd k záveru, že žalobcom v tomto konaní uplatnený nárok za obdobie od 01.05.2004 do 31.12.2005 jemu ako (len) nájomcovi pozemkov neprináleží, nakoľko tento prináleží výlučne vlastníkovi poľnohospodárskych pozemkov tak, ako to je upravené v ustanovení § 28 ods. 6 (starého zákona), resp. § 32 ods. 6 (nového zákona). Pokiaľ starý i nový zákon v § 26 ods. 2, resp. v § 30 ods. 2 použili (v zátvorke) legislatívnu skratku „vlastník“ pre vlastníka, správcu alebo nájomcu poľnohospodárskych pozemkov a lesných pozemkov, učinili tak výlučne pre účely následného odseku a pre všeobecné povinnosti, t. j. pre určenie subjektov, ktoré majú povinnosť (uvedené) pozemky obhospodarováť spôsobom zachovávajúcim vhodné podmienky na výskyt vôd a napomáhajúci zlepšovaniu vodných pomerov, teda súvisiacim s ochranou vôd a vodných pomerov. Použitím legislatívnej skratky len v tomto ustanovení, nie pri definovaní základných pojmov na začiatku zákona (pre celý zákon), nemožno podľa názoru odvolacieho súdu vyvodit', že by sa v zátvorke uvedená legislatívna skratka „vlastník“ mala vzťahovať aj pre režim náhrady majetkovej ujmy z ust. § 28 ods. 6., resp. § 32 ods. 6 nového zákona o vodách (vodného zákona). K tomuto záveru nedospel len odvolací Krajský súd v Nitre, ale k rovnakému záveru dospeli aj iné odvolacie krajské súdy Slovenskej republiky, konkrétne Krajský súd Košice v rozsudku sp. zn. 1Co/651/2014 zo dňa 18.03.2015, Krajský súd v Trnave v rozsudkoch sp. zn. 21Cob/120/2017 zo dňa 18.12.2018 a 26Co/68/2017 zo dňa 29.05.2018, Krajský súd v Trenčíne v rozsudku sp. zn. 27Cob/2/2013 zo dňa 04.12.2013 a Krajský súd v Banskej Bystrici v rozsudkoch sp. zn. 15Co/200/2016 zo dňa 26.04.2018 a 17Co/1053/2013 zo dňa 11.02.2015, ktorý rozsudok bol tiež (ako 15Co/200/2016 v 2Cdo/280/2018) predmetom rozhodovania dovolacieho súdu (s odmietajúcim rozhodnutím pod sp. zn. 7Cdo/441/2015 zo dňa 23.06.2016). Vychádzajúc z toho, že výklad zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné (obdobne čl. 3 ods. 2 CSP) mal odvolací súd za to, že právny základ žalobcom uplatňovaného nároku daný nie je, nakoľko ním uplatňovaný nárok podľa zákona prináleží výlučne vlastníkovi nehnuteľnosti. Aj Ústava SR rieši len obmedzenie vlastníka, nájomnému vzťahu ochranu neposkytuje, keď predmetné ustanovenia Zákona o vodách sú práve premietnutím uvedenej ochrany vlastníckeho práva, resp. prináležiacich náhrad za jeho obmedzenie. Rovnako aj samotný zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny (§ 61) poskytuje ochranu len vlastníkovi, keď predmetný nárok podľa Zákona o vodách je v podstate špeciálnym prípadom pre špeciálny predmet ochrany k uvedenému zákonu. Zákonnými obmedzeniami v zmysle Zákona o vodách môže byť dotknutý len vlastník nehnuteľností, preto len on môže ujmu v súvislosti s uvedenými obmedzeniami utrpieť, pričom ak by zákon mienil riešiť obmedzenia aj iných osôb ako vlastníkov, musel by tomu tak urobiť buď v konkrétnom ustanovení paragrafu alebo na začiatku zákona pri definícii (oprávnených) osôb, čo sa však nestalo. Ani z dôvodovej správy k uvedenému zákonu nevyplýva, že zmyslom zákona bolo riešiť nároky iných osôb ako vlastníkov nehnuteľností. Právo nájomcu je odvodené len od vlastníka, avšak zákon nárok na predmetnú náhradu inej osobe ako vlastníkovi nepriznáva, keď nájomca nie je ani obmedzenou osobou, keďže obmedzenou osobou je primárne vlastník nehnuteľností. Nájomca nehnuteľností má možnosť obmedzenia na prenajímanej nehnuteľnosti riešiť výlučne v dohode o nájme pozemkov s vlastníkom dojednaním výšky nájomného zohľadňujúcej reálne obmedzenia spojené s užívaním nehnuteľností. Pokiaľ by zákon sledoval priznanie nároku viacerým osobám, potom by nevyhnutne musel riešiť aj hierarchiu nárokov jednotlivých (týchto) osôb a vzťahy pri uplatňovaní nároku medzi nimi navzájom, čo sa však nestalo. Pokiaľ sa nájomca dohodne s vlastníkom pozemkov, ktoré podliehajú obmedzeniam vyplývajúcim zo zákona o vodách, potom akceptoval uvedené obmedzenia. Preto pri akceptácii prenájmu takýchto pozemkov do ochranného pásma už pojmovo žiadnu ujmu utrpieť nemôže. Zákonodarca v prípade oboch zákonov o vodách vedel, že poľnohospodárske pozemky ich vlastníci v prevažnej miere osobne neužívajú, napriek tomu v zákonoch nepočítal s možnosťou náhrady pre iné osoby ako vlastníkov (zmocnením priamo v zákone). Z ust. § 32 ods. 10 platného od 01.06.2010 tiež vyplýva neprípustnosť postúpenia nároku na náhradu vlastníkom; s ohľadom na uvedené by tiež prípadné postúpenie pohľadávky vlastníkom v prospech nájomcu bolo nutné považovať za neplatný právny úkon pre neprípustnosť zmeny v osobe oprávneného subjektu. Výška nároku na náhradu sa odvíja od obmedzenia vlastníka, pokiaľ však tento predmetné pozemky v ochranných pásmach niekomu prenajme, výšku ujmy treba riešiť podľa ujmy vlastníka a nie nájomcu, keď v danom prípade žalobcom uplatňovaná ujma niekoľkonásobne presahuje výšku ním plateného nájomného vlastníkovi pozemkov. Analogicky možno poukázať tiež na to, že právo na náhradu

za zákonné vecné bremeno tiež patrí len vlastníkovi pozemku a že z práva nájmu poľnohospodárskych a lesných pozemkov bez ďalšieho nevyplýva nájomcovi právo výkonu poľovníctva. Tiež z obmedzení daných existenciou PHO bez ďalšieho ujma vzniknúť (vôbec) nemusí (nevyplýva), keď výška ujmy by mala zohľadňovať aj nevynaložené (usporené) náklady na hnojenie (hnojivo + techniku + prácu) a nemala by niekoľkonásobne prevyšovať hodnotu dosiahnutého/dosiahnuteľného nájomného.

23. Čo sa týka platnosti či neplatnosti nájomných zmlúv predložených žalobcom, odvolací súd poukazuje predovšetkým na to, že napriek niekoľko rokov trvajúcej súdnej sporu žalobca neoznačil jednotlivé nehnuteľnosti podľa ich stavu zápisu v katastri nehnuteľností a podľa jednotlivých katastrálnych území v podanej žalobe, resp. v jej doplnení, keď následne ani z napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vôbec nevyplýva, ktorých pozemkov (podľa parcelných čísel), v ktorých katastrálnych územiach a v akom rozsahu (spoluvlastníckych podielov) sa predmetu sporu vlastne dotýkajú. V prípade nehnuteľností s viacerými podielovými spoluvlastníkmi o hospodárení so spoločnou vecou - nehnuteľnosťou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa podielov, nie je preto zákonné a možné, aby o prenájme nehnuteľnosti ako celku rozhodol a platný právny úkon v tomto smere vykonal len niektorý z menšinových spoluvlastníkov nehnuteľnosti, keď rovnako spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnosti, vzhľadom na jeho charakter ideálneho podielu, nepredstavuje spôsobilý predmet prenájmu. Pokiaľ teda nájomnú zmluvu za vlastníkov uzatvorí len menšinový podielový spoluvlastník, nemôže sa jednať o platnú nájomnú zmluvu a de facto sa potom jedná len o určitý spôsob vyporiadania náhrady voči nemu za užívanie nehnuteľnosti „nájomcom“ v rozsahu jeho spoluvlastníckeho podielu, nejde však o vzťah nájomný. V § 14 ods. 1 zákona č. 504/2003 Z. z. od 01.02.2019 prijatá zmena predstavuje zmenu len do budúcnosti a to výlučne len pre poľnohospodárske pozemky, keď potvrdzuje uvedený názor odvolacieho súdu. Treba tiež dodať, že predmetný nárok je osobitný nárok a nájomcovi nehnuteľností nevzniká (nepripadá) len na základe nájomnej zmluvy bez toho, že by nájomná zmluva vôbec tento nárok riešila, keď žalobca ani netvrdil a nedokazoval, že by z predmetných nájomných zmlúv vyplývalo pre neho zmocnenie od (spolu) vlastníka, aby si uvedený nárok za neho vo vlastnom mene ako svoj nárok uplatňoval.

24. Čo sa týka uplatnených nárokov treba tiež uviesť, že nároky za jednotlivé roky predstavujú samostatné nároky, nebolo preto možné tieto nároky posudzovať ako nároky „v celku“, ako to nesprávne učinil súd prvej inštancie, keď tiež žalobcom uplatnený nárok za rok 2005 nebol podľa znaleckého posudku ani preukázaný čo do výšky, keď z uplatnenej sumy 430.115,95 eura podľa dodatku k znaleckému posudku vyplýval tento nárok len vo výške 367.711 eur (ani znalecky nepreukázaných 41.213,82 eura), na čo žalobca zmenou žaloby nereagoval. Rovnako z podaného znaleckého posudku vyplýva nižšia výmera pozemkov za jednotlivé roky oproti tej výmere, akú žalobca uvádzal v podanej žalobe (1.497,2072ha za 2004 a 1.540,1409ha za 2005), pričom žalobca nejasne znížil nárok za výmeru v rozsahu 43,061ha, avšak bez špecifikácie rozsahu pozemkov patriacich do jednotlivých pásiem ochrany vôd a jednotlivých spôsobov užívania pozemkov podľa jednotlivých plodín. Dá sa teda zhrnúť, že žalobca nepreukázal označenie a vlastníctvo jednotlivých pozemkov, na ktorých malo prísť k ujme a teda samotný skutkový základ nároku. Preverovanie zmlúv tiež nebolo úlohou pre znalca (ZP nebol ani ako kontrolný k špecifikácii INVEON - u s.r.o.), ale pre súd, vrátane preukázania stavu vlastníckeho. Nebolo možné tiež omeškanie žalovaného - vzhľadom až k následnému dodatočnému preukázaniu žalobcom v spore - počítať už od prvotného uplatnenia nároku žalobcu u žalovaného.

25. Zo všetkých zhora uvedených dôvodov preto odvolací súd považoval žalobu za nedôvodnú, keď vyjadrenie sa k ostatným odvolacím dôvodom nepovažoval za nevyhnutné.

26. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).